فیلم سازان

کپی رایت غریبه ای آشنا

محمد عدلی: «انواع فیلم های در حال اکران ایرانی و خارجی هزار تومان.» اگر گذرتان به خیابان انقلاب، ولیعصر و فردوسی افتاده باشد حتماً این نوای آشنا به گوشتان رسیده است یا چشم تان با منظره کنار خیابان این دستفروش ها آشنا شده است. این موضوع اکنون یکی از بزرگترین معضل های صنف تهیه کننده ها و کارگردان ها به حساب می آید. در گوشه پیاده رو ها سی دی های مختلفی با لیبل هایی که بدسلیقگی در رنگ و طرح آن موج می زند چیده شده است. اگر دنبال هارمونی خاصی حداقل در موضوع فیلم ها می گردید اشتباه می کنید چرا که فیلم ها بدون هیچ نظمی کنار هم قرار داده شده است. جالب اینجا است که برای هر سلیقه و هر نوع مخاطب محصولی قابل ارائه وجود دارد از فیلم ده عباس کیارستمی، دایره جعفر پناهی، جمعه حسن یکتاپناه تا روبان قرمز حاتمی کیا و از همه مهم تر فیلم هایی که اکثریت مردم تمایل خاصی به تماشای آن دارند مانند مکس و شارلاتان لابه لای هم چیده شده است. فعالیت این فروشندگان خیابانی فقط به فیلم های داخلی محدود نمی شود چرا که در عرصه فیلم های هالیوودی و بالیوودی هم فعالیت ها همسو با آثار داخلی پیش می رود. در این سمت هم از همشهری کین اورسن ولز، پدرخوانده های فورد کاپولا و گاو خشمگین اسکورسیزی تا آثار تازه اکران شده مانند کوهستان بروک بک و تصادف در بساط فیلم فروشان خیابانی پیدا می شود. بله تعجب نکنید فیلم های حاضر در آخرین مراسم اسکار هم موجود است آن هم به صورت اصل.

در این بین به نام های عجیب مثلی به رنگ ارغوان حاتمی کیا و آفساید پناهی برخورد می کنیم ولی داخل بسته بندی آن به جز سی دی سوخته یا اگر فروشنده اش باانصاف باشد جز سی دی خام چیز دیگری یافت نمی شود و این نشان می دهد که سودجویان از هر وسیله ای برای کسب درآمد استفاده می کنند حتی اگر آن درآمد از شغل کاذب به دست آید. حتی ویدئوکلوپ ها نیز به منظور رونق بخشیدن به وضعیت خود از فیلم هایی که فاقد لوگو شرکت های معتبر است استفاده می کنند. بی توجهی مسئولان به این مسئله موجب شده روز به روز شاهد گسترش فعالیت های غیرمجاز باشیم البته لغت غیرمجاز در این مورد آنچنان مصداق ندارد. چرا که قانونی به معنای واقعی وجود ندارد تا با آنها برخورد کند. همه از نظر اخلاقی این عمل را تقبیح می کنند ولی توانایی مقابله با آن وجود ندارد. امروز این مسئله خسارت های جبران ناپذیری را متوجه عرصه فیلمسازی کرده است. به طوری که همه تهیه کننده های سینمای کشور به نوعی از آن متضرر شده اند. در همین زمینه محمد نیک بین یکی از تهیه کننده های سینمای ایران می گوید: «یکی از راه های اصلی کسب درآمد برای تهیه کننده ها توزیع DVD و محصولات اینچنینی است که هم اکنون ما از آن محروم هستیم. به طوری که سال گذشته بسیاری از فیلم ها قبل از اکران عمومی و برخی هم در حین اکران و قبل از اینکه از مجاری قانونی وارد بازار شوند به صورت غیرمجاز قابل دسترسی بودند.»

وی درخصوص نحوه لو رفتن فیلم ها اظهار داشت: «مطمئناً افراد درگیر پروژه تهیه فیلم ملاحظات لازم را انجام می دهند البته زمانی هم بوده که احتیاط لازم از سوی تهیه کننده انجام نشده است. ولی معمولاً زمانی که فیلم از اختیار تهیه کننده خارج می شود و برای تله شدن فرستاده می شود لو می رود. گاهی اوقات هم که از کیفیت فیلم ها معلوم است از روی پرده سینما فیلمبرداری شده است.» وی می افزاید: «تهیه کننده ها زمانی که می خواهند فیلم را برای جشنواره ای بفرستند یا در اختیار کسی قرار دهند باید روی آن بنویسند و ذکر کنند که مسئولیت آن را به چه کسی می دهند تا شاید بشود توزیع آن را کنترل کرد.» وی ادامه می دهد: «آنقدر از این طریق متضرر شده ایم که آموخته ایم چگونه عمل کنیم. نه تنها ما بلکه سینماهای کشور هم تمهیدات لازم را اندیشیده اند تا مبادا در سالن های سینما تخلفی صورت گیرد.» او که هم اکنون فیلم آتش بس را روی پرده سینماها دارد می گوید: «در کشورهایی همچون ایران که امور به صورت قانونمند دنبال نمی شود این مشکلات تجلی پیدا می کند در حالی که قانون باید از ما حمایت کند و مجازات سنگینی برای این دسته از افراد در نظر گیرد که دیگر کسی فکر چنین کاری به سرش خطور نکند.» وی می افزاید: «حل این مشکل نیاز به همکاری همه جانبه مسئولین دارد تا قانونی متناسب با آنچه در همه جای دنیا وجود دارد تصویب شود.»

سال گذشته فیلم یک بوس کوچولو در حین اکران با کیفیتی مناسب که به واسطه پخش از شبکه ای خارجی به دست آمده بود در بازار یافت می شد. این اتفاق برای مارمولک هم افتاده بود. رخشان بنی اعتماد در این رابطه چنین اظهارنظر می کند: «فیلم زیرپوست شهر را با نام زیرپوست شب و با بسته بندی مناسب شامل عکس های فیلم به قیمت ۱۴/۵ دلار در آمریکا می فروختند. زمانی که با شرکت توزیع کننده آن تماس گرفتم و تهدید به شکایت کردیم، آنها با اتکا به اینکه قانون کپی رایت در ایران وجود ندارد و ما نمی توانیم پیگیری کنیم، کار خود را با اطمینان خاطر به سرانجام رساندند.» نیک بین نیز در این خصوص می گوید: «زمانی یکی از شبکه های فارسی زبان خارج از کشور فیلم دو زن را نمایش داد که با پیگیری های ما این شبکه محکوم به پرداخت غرامت شد. این نشان می دهد ما به عنوان تهیه کننده باید چند بار هزینه بالای پیگیری قانونی در خارج از کشور را متحمل شویم تا این مسئله حداقل در خارج از کشور ریشه کن شود چرا که آنها بر روی عدم پیگیری طرف ایرانی حساب ویژه ای باز کرده اند.»

در بسیاری از کشورهای اروپایی برای مبارزه با معضل فروش غیرمجاز نسخه های فیلم های در حال اکران فاصله میان اکران عمومی با توزیع DVD آن فیلم به حداقل رسیده است. در ایران صنوف دیگر سینما همچون سینماداران، تهیه کنندگان و توزیع کنندگان به شدیدترین شکل ممکن با جریان توزیع غیرمجاز فیلم ها در حاشیه خیابان ها دست به گریبان شده اند. فقدان نهاد صنفی قدرتمندی برای پیگیری مطالبات صنف سینما موجب شده که این صنف عریض و طویل در بسیاری موارد برای حل مشکلات داخلی خود دچار مشکل شود. گمان می رود بحث فروش خیابانی CD فیلم های سینمایی نیز در پی گسست موجود در این صنف به حاشیه کشیده شود.

گفت وگو با رئیس شورای اصناف کشور

کمک به اصناف با سیاست های عامه پسندانه

بهراد مهرجو: افزایش احتمالی یک باره تعرفه های تعدادی از کالاهای مصرفی در کشور که به دستور وزارت صنایع و معادن صورت می گیرد، واکنش های گوناگونی را در محافل صنفی برانگیخته است. مسئولین دولتی ادعا دارند که با این اقدام خود قصد حمایت از تولیدکنندگان وطنی را دارند. این در حالی است که صنوف تولیدی کشور و حتی تعدادی از فروشندگان نسبت به اقدامات اخیر اعتراض دارند. در آخرین دیدار رئیس جمهور با اصناف به آنها قول مساعد داده شد تا در مقابل ورود کالاهای خارجی سدی ایجاد شود. اما این حمایت دولت هنوز به مرحله اجرایی نرسیده که اعتراضات گسترده صنوف را برانگیخته است. رئیس شورای اصناف کشور نیز اعتقاد دارد که سیاست های تعرفه ای نمی تواند کمکی به اصناف تولیدی کند. از سوی دیگر مناقشه پیرامون مالیات ها نیز به دلمشغولی دیگر اصناف بدل شده است. واحدهای توزیعی و تولیدی ادعا دارند که در سال ۸۴ به دلیل وضعیت عمومی کشور، سود و رکود بازار اوضاع کاری آنان بسیار وخیم بوده است. در حالی که سازمان مالیاتی کشور هنوز ادله های اصناف را نپذیرفته است به میان آمدن بحث تعرفه ها و تداخل آن با مناقشات مالیاتی موجب شده که دلمشغولی های اصناف دوچندان شود. در همین حال رئیس شورای اصناف کشور از حل و فصل نسبی دعواهای مالیاتی خبر می دهد. علی فاضلی می گوید: توافقات اولیه با سازمان امور مالیاتی انجام گرفته است. از طرف دیگر او تاکید دارد که در شرایط فعلی نیاز به اتخاذ سیاست های صحیح و کارشناسی است و به کار بردن استراتژی های عوام پسندانه و بدون پشتوانه کارشناسی گره ای از مشکلات صنوف را نخواهد گشود. رئیس شورای اصناف کشور تاکید بسیاری دارد که رونق بخشیدن به بازار قاچاق کالا می تواند به ضرر تولیدکنندگان تمام شود. فاضلی اعتقاد دارد که دولت باید تسهیلات مناسب را در اختیار تولیدکنندگان قرار دهد نه اینکه با سیاست های بدون پشتوانه منطقی شرایط را برای در محاق قرار گرفتن اصناف به وجود آورد. او از بحران گسترش بی رویه واحدهای صنفی نیز گلایه می کند. شاید وحشت سرمایه گذاران برای انتقال پول هایشان به عرصه تولید موجب شده خیلی ها وارد بازار واسطه گری و فروش کالا شوند. رئیس شورای اصناف کشور وقوع چنین اتفاقی را نیز برای اصناف خطرساز تلقی می کند. در گفت وگو با علی فاضلی سعی شده بخشی از بحران های داخلی صنوف مورد بررسی قرار گیرد.

■ وضعیت اصناف در سال جاری را با توجه به مسائل سیاسی و اقتصادی کشور چگونه ارزیابی می کنید؟

در سال ۸۴ احتمال این را می دادیم که بازار نسبت به سال ۸۳ به دلیل تغییر دولت با رکود روبه رو شود. این روالی است که در تمام دنیا رخ می دهد. شعار دولت حمایت از نهادهای مدنی و مردمی بود و در این میان پشتیبانی از نهادهای تولیدی در میان شعارهای دولت جایگاه خاصی داشت. اما مجموعاً سال ۸۴ برای اصناف بسیار سخت و طاقت فرسا بود. ولی نکته مثبت همان دنبال کردن رابطه میان نهادهای مردمی و قوه مجریه بود که در این زمینه اصناف همیشه پیش رو بوده اند. شاید در خیلی از جاها اصناف مورد بی مهری قرار می گیرند ولی کماکان به حمایت های خود ادامه می دهند.

■ در سال ۸۵ هم قصد دارید همین استراتژی را دنبال کنید؟

بله، در سال جاری بسیاری از تصمیمات شکل اجرایی به خود گرفته و خیلی از کارها به خوبی پیش می رود. در آخرین جلسه وزرای هیات عالی نظارت نیز رویکردی حمایتی از گفتار آنها به وضوح استنباط می شد. در واقع دولت به دنبال سپردن کار اجرایی به اتحادیه ها است.

■ دولت همیشه شعار حمایت از تولید را سر می دهد ولی هنوز این گفتارها شکلی عملی به خود نگرفته است.

دولت همیشه چنین شعارهایی می دهد ولی متاسفانه بازار کشور پر شده از کالاهای قاچاق و کالاهایی که در داخل تولید فراوانی در زمینه آن صورت می گیرد. دولت در این مورد تنها به شعار اکتفا کرده که ثمره آن به صدمه خوردن جدی صنوف تولیدی منجر شده است. در بخش خدمات فنی و آموزشی نیز با چالش های بسیاری روبه رو هستیم که برای رفع مشکل آنها به کمک نهادهای دولتی نیاز جدی احساس می شود. در زمینه توزیع هم فقط در یک جمله می توان گفت که ما یک تعریف معینی از نظام توزیع نداریم که متوجه شویم در کجا قرار داریم و هر روز به دنبال یک سیاست می رویم.

■ یعنی اعتقاد دارید اقدامات دولت در مورد توزیع کالا صحیح نبوده است؟

در این مورد هنوز به یک نقطه مناسب نرسیده ایم. باید گام های بلندتری در این زمینه برداشته شود. نهادهای صنفی در چارچوب قانون به وظایف خود به طور نسبی درست عمل کرده اند. آنجاهایی که ناموفق بودند نیز می توانستند موفق باشند. البته شاید عدم مساعدت دستگاه های درگیر موجب به وجود آمدن چنین کاستی هایی شده باشد. اما به سمتی می رویم تا این مشکلات برطرف شود.

■ در بحث مالیات، اصناف کشور گلایه های بسیاری دارند. آنها از دولت انتظار دارند که امتیازات خاصی را برایشان در نظر گیرد ولی گاهی اوقات خواسته های آنان غیرمنطقی به نظر می رسد. آیا شما هم چنین نظری را تایید می کنید؟

تمام افرادی که در این مملکت زندگی می کنند موظف به پرداخت مالیات هستند و اصناف هم از این قاعده مستثنی نیستند.

ادعایی مبنی بر عدم پرداخت مالیات از سوی اصناف هم ابراز نشده است. مسئولین سازمان امور مالیاتی تاکنون بررسی های بسیاری در مورد وضعیت اخیر کسب و کار انصاف داشته اند. ولی هنوز به نتیجه نهایی نرسیده اند. متاسفانه سال گذشته در بخش تولید با مشکلات بسیاری دست به گریبان بودیم یعنی به زبان ساده تر در تولید درآمدی نبوده که صنوف بخواهند براساس آن مالیات پرداخت کنند. اغلب تولیدی ها ورشکسته شده اند. اگر تولیدی ای در سال قبل موفق شده باشد خود را اداره کند واقعاً شاهکار کرده است. در نهایت در مورد تولیدی ها واقعاً نمی توان انتظار افزایش مالیات داشت. ولی با این حال باز هم صنوف قصد فرار از پرداخت مالیات را ندارند.

■ در مورد خدمات فنی و توزیع اوضاع چگونه است؟ تولیدکنندگان توجیه می کنند که خوب کار نکرده اند ولی توزیع کنندگان که با مشکلی روبه رو نبودند.

برای توزیع کنندگان برنامه خاصی وجود دارد. باید کارگروهی بین صنوف و سازمان امور مالیاتی تشکیل شود تا میزان سودها را تخمین بزنند. اگر سازمان امور مالیاتی بتواند اثبات کند که صنفی افزایش درآمد نسبت به سال قبل داشته اتحادیه ها خود را مکلف می دانند که به دریافت مالیات کمک کنند ولی اگر اتحادیه ثابت کرد که صنف خاصی نسبت به سال گذشته خود افزایش درآمدی نداشته سازمان امور مالیاتی باید بپذیرد. البته هر کدام باید صحبت های خود را به شکل مستند ارائه کنند.

در بخش توزیع یک مطلق نگری در سازمان امور مالیاتی وجود دارد که مورد تایید اصناف نیست. صنوف این آمادگی را دارند که براساس درآمد مالیات بپردازند. منتها باید به دنبال فرمولی گشت که براساس آن به تفاهم دست یابم. نهایتاً به تفاهم نیز خواهیم رسید البته شاید در مورد چند دسته خاصی به نقطه مشترک نرسیم ولی در کل قضیه بحث مالیات حل خواهد شد. هر چند که عبور از این دوران کمی سخت است.

■ از چه جهت سخت است. اگر درآمدی باشد باید مالیات پرداخت شود و در غیر این صورت هم راهکارهای دیگری وجود دارد.

سازمان امور مالیاتی یک سری ادعاها دارد و در مقابل اصناف نیز نظرات خاصی دارد. سازمان امور مالیاتی ادعا دارد براساس یک سری داده های خاص علمی باید میزان معینی مالیات دریافت شود. آنان می گویند یک سری کالاهایی به هر شکل وارد بازار شده که اینها از طریق صنوف به فروش رفته است. بخشی از این ادعا درست است اما واقعاً تمام مسئولیت توزیع در کشور برعهده صنوف نیست. در خیلی از جاها خود دولت توزیع کننده است. در مورد خدمات فنی نیز متاسفانه خود دولت دخالت کرده است. تعاونی ها و فروشگاه های بزرگ زنجیره ای نیز بخشی از توزیع را در اختیار دارند. البته شورای اصناف قصد ندارد از واحدهای صنفی که فروش داشته اند بی جهت دفاع کند. این واحدها باید مالیات بدهند و خوب هم پرداخت کنند. منتها مالیات باید براساس عدل پرداخت شود. بحث رسیدگی به امور مالیات نیز مراحل پایانی را طی می کند که ان شاءالله به زودی به سرانجام می رسد.

■ از قرار معلوم برای تولیدکنندگان شرایط خاصی در نظر گرفته شده است.

به نقاط مشترکی رسیده ایم یا به دارایی اثبات می شود که تعدادی از واحدهای تولیدی ورشکسته شده اند و یا آنان به ما اثبات می کنند که باید مالیات همین واحدها نیز افزایش یابد. در مورد تولید تقریباً به انتهای کار نزدیک شده ایم ولی در مورد توزیع هنوز تفاهمی حاصل نشده است.

■ بعضی از توزیع کنندگان خواسته های غیرمنطقی دارند. مثلاً می گویند که نباید هیچ گونه افزایش در مالیات ها لحاظ شود.

این ایده را نیز قبول نداریم. نمی توان ادعا کرد که هیچ واحدی در کشور در مورد فروش به سود نرسیده است. نباید یک طرفه قضاوت کرد. در هر حال در این بحث شورا اعتقاد دارد که کسی حق ندارد دولت را به چالش بکشد. بعضی از دوستان توزیعی ممکن است مطالب را درست بیان نکرده باشند ولی این موضوع را نباید به سایرین تعمیم داد. شورای اصناف این ادعا را قبول ندارد که هیچ واحد صنفی در کشور سود نکرده و نباید مالیات بپردازد. شورای اصناف کشور به دنبال تفاهم است.

■ دولت تاکید خاصی در مورد یاری دادن اصناف دارد. آیا بحث مالیات ها آوردگاهی برای سنجیدن صحت ادعاهای آنان نبود؟

به هر حال دولت هم از قوانین خاصی پیروی می کند. در مورد افزایش درآمدهای مالیاتی دولت وظایف خاصی دارد که یک راه تامین آن نیز همین اصناف هستند. دولت به دنبال این نیست که حتماً بیاید با زور مالیات بگیرد. باید دوجانبه نگاه شود هم دولت حق دارد و هم اصناف. این معقول نیست از دولت انتظار داشته باشیم که مثلاً مالیات ها را ببخشد. با این حساب هزینه های نظام امنیتی و آموزشی باید از کجا تامین شود. به هر تقدیر پول نفت باید صرف فعالیت های زیربنایی شود.

■ در سایر حوزه ها چطور؟ آیا دولت همکاری ویژه ای با اصناف دارد؟

رویکرد دولت مثبت است. در آغاز کار کسی انتظار نداشت که اقدامات گسترده ای صورت گیرد ولی در حال حاضر که حدود ۹ ماه از فعالیت دولت گذشته انتظار می رود نمود عینی وعده های داده شده مشاهده شود. به عنوان مثال از دولت درخواست شده بود که با واحدهای کوچک صنفی در بخش های گوناگون مانند صنعت رفتار کنند. این جریان هم تقریباً محقق شده است. از سوی دیگر کارهای خود اصناف را مانند برگزاری نمایشگاهی تخصصی باید به خود اتحادیه ها برگردانند. یقیناً این تمام خواسته ما نیست و در بعضی موارد نیاز به اصلاح قانون حس می شود. به هر صورت تاکنون رویکرد منفی ای دیده نشده است. البته فعالیت های دولت جدید را با دولت قبلی نباید مقایسه کرد. این دولت در زمینه های خاص می تواند کمک کند و دولت قبلی هم در موارد خاص عملکرد مفیدی داشته است. به هر حال در حال حاضر وضعیت خاصی بر اقتصاد کشور حاکم است. مباحث سیاسی و اقتصادی بر کل کشور اثر خواهد گذاشت. در این شرایط خاص باید دولت را بیشتر حمایت کرد. تعامل بین اصناف و دولت هم تاکنون مثبت بوده است. در هیات عالی نظارت بر اصناف نیز نگاه خوبی حاکم است. البته شاید در بعضی موارد خاصی افرادی نیز پیدا می شوند که قصد دارند مشکل تراشی کنند.

■ عده ای اعتقاد دارند که در ایران نمی توان به اصناف اطمینان کرد تا مسئولیت ها به آنان واگذار شود. عده ای آنان را منفعت طلب خطاب می کنند که به دنبال سود مشخص هستند.

باید اصناف را از دو جنبه بررسی کرد. منظور از اصناف اگر واحدهای صنفی هستند باید به گونه ای خاص قضاوت کرد و اگر منظور تشکل های صنفی است باز هم باید تحلیل دیگری ارائه داد. به نظر می رسد که در این زمینه بیشتر تشکل های صنفی موردنظر باشند. در کشور بیش از ۵ هزار اتحادیه به همراه ۳۰۰ مجمع امور صنفی تولیدی و توزیعی فعالیت دارند. تاکنون کجا پیش آمده که اتحادیه ها قصد رانت جویی داشته باشند. بعد از انقلاب اتحادیه ها در کشور کم تنش ترین نهادهای مدنی هستند که در کنار دولت کار کرده اند. اصناف در خیلی از موارد در کنار دولت ها بوده اند. البته اصلاً منکر این نمی توان بود جایی که پول هست فساد نباشد. این فرضیه قابل رد کردن نیست. اما اگر وجه غالب را بررسی کنید، متوجه می شوید که چنین قضاوت هایی صحیح نیست.

■ عده ای هم اعتقاد دارند که اصناف قدرت اجرای امور مملکتی را ندارند.

متاسفانه تمام قدرت در ۲۷ سال گذشته در اختیار دولت بوده است. در واقع هیچ چیز دست اتحادیه ها نبوده که اینها توان داشته باشند. دولت باید راه را باز کند تا اختیارات به اتحادیه ها بازگردد. به طور مثال اگر یک اتحادیه در شرایط کنونی قصد داشته باشد که فعالیت پژوهشی و علمی خاصی انجام دهد به دلیل بحران های مالی راه به جایی نمی برد. اتحادیه ها توان استفاده از نیروهای متخصص کشور را دارند ولی در خیلی جاها کاستی های مالی دست وپای آنها را می بندد. مثال بارز همین موضوع شورای اصناف کشور است. بودجه این نهاد صنفی آن قدرها نیست که بتواند وظایف خود را به درستی انجام دهد. در این شرایط قانون گذار و دولت هر دو مقصر هستند. البته خوشبختانه وزیر بازرگانی دستور ویژه ای داده اند تا این موضوع حل شود. نهایت بودجه شورای اصناف کشور ۳۰۰ میلیون تومان است که با این پول نمی توان اتحادیه ها را اداره کرد. با این حساب نباید ادعا کرد که اتحادیه ها نمی توانند کاری انجام دهند. آنها پتانسیل خوبی دارند. تنها ابزار را باید برای آنها فراهم کرد. بدنه اجرایی دولت باید اجرای امور را به اتحادیه ها بازگرداند. دولت تنها وظیفه نظارتی دارد.

■ این موضوع چه میزان محقق شده است؟

متاسفانه هنوز دخالت وجود دارد.

■ تعدادی از صنوف مانند مرغداری ها گاهی برای حل مشکل خود یا دریافت امتیازی ویژه اقدام به برگزاری تحصن های ویژه در مقابل مجلس یا محل برگزاری جلسات هیات دولت می کنند. آیا این مصداق رانت جویی نیست؟

در صنوف چنین اتفاقی رخ نداده است. همین مرغداری هایی که اشاره کردید در زیرمجموعه صنعت قرار می گیرند تنها فروشندگان مواد پروتئینی به عنوان صنف تعلق می گیرد. اصناف به دنبال این نوع کارها نبوده اند. واحدهای صنفی به دنبال این هستند که حداقل بتوانند خود را اداره کنند. در مورد بحث رواج فروش کالاهای غیرفرهنگی در برخی واحدهای صنفی بسیاری از مسائل مشخص می شود. نمی توان انتظار داشت که واحد صنفی برای اداره امور خود به سوی کسب سود نرود. این ناتوانی ما بود که آنها را هدایت نکردیم. این میزان کالاهای قاچاق و خارجی از کجا به کشور وارد می شوند؟ آیا واردات کالا جزء وظایف اصناف است؟ امروزه گناه به گردن کسانی انداخته می شود که اصلاً تقصیری در به وجود آوردن شرایط فعلی ندارند. البته این را قبول داریم که در همین مجموعه اصناف افرادی آمده اند تا فعالیت های غیرمجاز انجام دهند.

■ اینکه افرادی قصد سودجویی دارند که ربطی به دولت ندارد. در اینجا شاید خود صنوف مقصر باشند.

خیر، به طور مثال در همین تهران شرایطی ایجاد شده که واحد صنفی باید برای هر متر ملک خود ۲۵ میلیون تومان بپردازد. در این اوضاع او باید به گونه ای پول درآورد تا دخل و خرجش کفاف هزینه های جاری را بدهد یا از سوی دیگر این میزان واحد صنفی برای چه در کشور به وجود آمده است؟ در حال حاضر به ازای هر ۳۵ نفر یک واحد صنفی وجود دارد. این یعنی ضربه زدن به نظام اقتصادی کشور. در کجای دنیا چنین موضوعی به چشم می خورد.

■ یعنی دولت باید جلوی رشد واحدهای صنفی را بگیرد؟

در بازار را باز کرده اند تا واحدهای صنفی ایجاد شود. در زمانی که با این رویه مخالفت می شد ایراد می گرفتند که چرا نمی خواهید به اشتغال زایی کمک کنید. حالا آنها قدم جلو می گذارند و این بازار را کنترل می کند.

■ شما اعتقاد دارید واسطه گری های کاذب ایجاد شده است؟

بله، واسطه گری به دو بخش مفید و غیرمفید تقسیم می شود. در حال حاضر نوع غیرمفید به شدت گسترش یافته و باید به گونه ای از پیشرفت آن جلوگیری کرد.

■ دولت در این مورد نیز مقصر است؟

دولت باید قدرت را به اتحادیه های صنفی بازگرداند. در حال حاضر ترکیب اداره کننده نهادهای صنفی دولتی است یعنی سیاستگزاری برعهده آنان است. در زمینه کنترل واحدهای صنفی دولت حتماً باید فعالیت های خاصی انجام دهد. ایجاد شغل های جدید و مراکز مناسب برای سرمایه گذاری می تواند یکی از راه های مهار واحدهای صنفی باشد و از سوی دیگر باید مزیت هایی برای تولید ایجاد شود. در شرایط فعلی ورود به عرصه تولید به دیوانگی شباهت دارد. اگر ورود به عرصه تولید سود داشته باشد به طور حتم از گسترش واحدهای صنفی واسطه گر جلوگیری می شود. به طور مثال فعالیت های واسطه گری در بخش ملک و ساختمان و بوتیک داری هر روز روبه فزونی است.

■ به اعتقاد شما چرا سرمایه گذاران دیگر به سمت عرصه های تولیدی نمی روند؟

در شرایطی که دیگر سودی در تولید وجود ندارد، سرمایه گذاران چرا باید به این سمت سوق داده شوند. بالاخره باید توجیهی برای تولید باشد. متاسفانه به دلیل فرسودگی ماشین آلات کیفیت تولیدات ایرانی پایین است و قیمت آن بالا.

■ دولت سیاست های خاصی را اتخاذ می کند مانند بالا بردن تعرفه بعضی کالاها همانند لوازم خانگی و گوشی تلفن همراه. به اعتقاد شما اتخاذ چنین سیاست هایی به بهانه حمایت از تولیدکنندگان داخلی جایی برای توجیه دارد؟

اعتقادی به این سیاست ها ندارم. وقتی تعرفه ها افزایش پیدا می کند از سوی دیگر فرصت برای حضور بیشتر افرادی که از طریق قاچاق کالا به کشور وارد می کنند، فراهم می شود. حمایت از تولید یعنی ایجاد تسهیلات برای تولید. اگر تعرفه ها هزار برابر شود این چه سودی برای تولیدکنندگان دارد. تولیدکنندگان به امکانات جدید نیاز دارند. حتی باید به سمتی رفت که الگوسازی برای تولید شود. در این زمینه ها باید کمک شود. افزایش میزان تعرفه ها هیچ کمکی به تولیدکنندگان نمی کند. هر زمان که تعرفه ها بالا رفته بر میزان واردات کالا به صورت قاچاق نیز افزوده شده است. به هر تقدیر رشد میزان تعرفه ها نمی تواند بهانه ای مانند کمک به تولید داشته باشد. پیش از اقدام به افزایش تعرفه ها باید تولید را تقویت کرد. تولید اگر ارتقا یابد مطمئن باشید، بازار از سلطه کالاهای خارجی خارج می شود. در ضمن نباید کالاهای نامطلوب را به زور به مصرف کننده فروخت. برای استاندارد کردن و بهبود وضعیت تولید باید اقدامات اساسی صورت گیرد. اگر تولیدات داخلی آن قدرها کیفیت داشته باشد که با نمونه های مشابه خارجی رقابت کند دیگر نیازی به محدود کردن مرزها نیست.

■ شما به حمایت از تولیدکنندگان براساس نظام تعرفه ای اعتقاد ندارید؟ وزیر صنایع در آخرین اظهارنظر خود عنوان کرده بود که بالا بردن تعرفه ها صرفاً برای کمک به تولیدکنندگان است.

تقویت تولید تنها منوط به برقراری نظام تعرفه ای بالا نیست. گاهی اوقات سیاستی اتخاذ می شود که از طریق دریافت تعرفه از کالاهای خارجی به تولید کمک شود. یعنی بخشی از سود حاصل از تعرفه ها به سمت تولیدکنندگان می رود ولی متاسفانه در ایران چنین جریانی وجود ندارد.

■ با این حساب افزایش تعرفه ها می تواند نتیجه عکس دهد و به صنوف تولیدی ضربه وارد کند.

به اعتقاد بنده در نهایت چنین خواهد شد. یعنی افزایش تعرفه ها قاچاق و شغل های کاذب را تقویت می کند که همین موضوع می تواند برای اصناف تولیدی کشور گران تمام شود. اتخاذ چنین روش هایی اصلاً علمی و صحیح نیست.

■ حتی این امکان وجود دارد که تولیدکنندگان نیز وارد عرصه تجارت زیرپله ای و قاچاق شوند.

به طور حتم این گونه خواهد شد. وقتی تولیدکننده متوجه شود که جای بهتری برای کسب سود وجود دارد، حتماً به سمت آن مراکز جدید سرمایه گذاری می رود.

■ اگر تولید واقعاً سود ندارد چرا اصناف تولیدی به کار خود ادامه می دهند؟

دو علت اساسی دارد اولاً مهارت لازم را برای انجام کار دیگری ندارد و دوماً به انجام کار خود عادت کرده است. در این شرایط تغییر شغل کمی سخت است ولی در نهایت اگر مجبور شوند حتماً این سیاست را پیش می گیرند. در حال حاضر در میان دو میلیون واحد صنفی از تعداد تولیدکنندگان کاسته شده و به موازات آن توزیع و فعالیت غیر مفید افزایش یافته است. در حال حاضر بسیاری از صنوف تولیدی در حال ورشکستگی هستند درحالی که به تعداد توزیع کنندگان و واحدهای صنفی فروشنده هر لحظه افزوده می شود.

■ به نظر می رسد که دولت و شخص رئیس جمهور تاکید ویژه ای بر ادامه سیاست های فعلی دارند. با این حساب به اعتقاد شما آینده کاری اصناف تولیدی چگونه خواهد بود؟

سیاست هایی مانند افزایش تعرفه ها به شکل موجود کارایی ندارد. اصناف قصد همکاری با دولت را دارند ولی این دلیل نمی شود که نظرات کارشناسی پنهان ارائه نشود. اگر سیاست های فعلی به شکل موجود ادامه پیدا کند به طور حتم هیچ نتیجه ای حاصل نمی شود. باید ابزار تشویقی ایجاد شود. در غیر این صورت موفقیتی در کار نخواهد بود.

خلاصه گفتگو

۱- متاسفانه بازار کشور پر شده از کالاهای قاچاق و کالاهایی که در داخل تولید فراوانی در زمینه آن صورت می گیرد. دولت در این مورد تنها به شعار اکتفا کرده که ثمره آن به صدمه خوردن جدی صنوف تولیدی منجر شده است.

۲- اگر تولیدی ای در سال قبل موفق شده باشد خود را اداره کند واقعاً شاهکار کرده است.

۳- افزایش تعرفه ها قاچاق و شغل های کاذب را تقویت می کند که همین موضوع می تواند برای اصناف تولیدی کشور گران تمام شود.

فروشندگان گوشی تلفن همراه

اعتراض به افزایش تعرفه

ایلنا: با افزایش تعرفه گوشی های تلفن همراه، تنها کسانی که سود می برند قاچاقچیان و آشفته بازار دبی خواهد بود و مصرف کننده در این بین متضرر خواهد شد. افشار فروتن لاریجانی، رئیس انجمن صنفی فروشندگان تلفن همراه، در واکنش به افزایش ۵۴ درصدی تعرفه گمرکی گوشی های تلفن همراه اظهار داشت: افزایش تعرفه های گوشی نه به نفع مصرف کننده و نه به نفع نماینده های رسمی است که واردکننده گوشی هستند، بلکه به آشفتگی بازار دامن زده. ممکن است که گوشی ارزان تر از آنچه که برای ما تمام می شود به دست مصرف کننده برسد، ولی کالای سالمی نخواهد بود. وی گفت: برای قاچاقچی سخت است که یک پکیج آماده استاندارد وارد کند و به این دلیل، با تغییر اجزای اصلی گوشی، جنس گران و نامرغوب و نامطمئن به دست مصرف کننده می رساند. فروتن با اشاره به مسئولان ذی ربط وزارت صنایع و بازرگانی به عنوان ارگان هایی که دستور این افزایش را صادر کرده اند، خاطرنشان کرد: این نوع عملکرد را به حساب حمایت از مصرف کننده نمی توان گذاشت، چرا که برای مثال در بخش خودرو با توجه به ۸۰ درصد تعرفه برای خودرو صنعت خودروسازی ما به جایی نرسید و بالاخره به این نتیجه رسیدند که تولید مرغوب خارجی در کنار تولیدات ایرانی باشد تا هم مصرف کننده حق انتخاب داشته باشد و هم خودروسازان خودشان را به پای رقیب برسانند. رئیس انجمن صنفی فروشندگان سیم کارت تصریح کرد: از هر زاویه ای که به این وضعیت نگاه شود اشکال و تاوانش به مصرف کننده برمی گردد. فروتن با بیان اینکه با تولید گوشی تلفن همراه فاصله بسیاری داریم، افزود: در افزایش تعرفه گوشی تلفن همراه به هیچ نحوی کارشناسی صورت نگرفته است و نیاز به کارشناسی بسیار دقیق احساس می شود، چرا که این طور نیست که در این مدت کوتاه اجرا شود. وی گفت: اگر بخواهیم تولید داخل هم انجام دهیم باید از سال گذشته بررسی و به مرحله ای می رسیدیم که آماده تولید داخل هستیم، ضمن اینکه پیش از اتخاذ این تصمیم باید به مصرف کننده و واردکننده نیز هشدارهایی داده می شد. فروتن با اشاره به شرکت های واردکننده گوشی های تلفن همراه یادآور شد: این شرکت ها وارد بحث قاچاق نخواهند شد و کسی که متضرر می شود، ابتدا دولت و سپس مصرف کننده خواهد بود. رئیس انجمن صنفی فروشندگان تلفن همراه یادآور شد: کسانی در این مرحله متضرر می شوند که بخواهند به صورت قانونی کار کنند. در همین حال پس از انتشار خبر افزایش تعرفه واردات گوشی تلفن همراه از ۴ به ۶۰ درصد با اینکه هنوز این تعرفه تصویب نشده اما تاثیر خود را گذاشته و قیمت گوشی در بازار بین ۲۰ تا حدود ۱۰۰ هزار تومان افزایش داشته است. طی هفته گذشته و همزمان با انتشار خبر افزایش تعرفه واردات گوشی تلفن همراه به کشور بسیاری از فروشندگان برای کسب سود نامتعارف اقدام به افزایش شدید قیمت گوشی کرده اند. در بازار جمهوری که بزرگترین بازار لوازم صوتی و تصویری و به نوعی گوشی تلفن همراه کشور است اکثر فروشندگان از فروش گوشی به نرخ قدیم خودداری می کنند. در این بازار، گوشی های مدل ان-۹۰، ان-۷۰، ۷۶۱۰، ۶۶۰۰ و ۷۲۶۰ نوکیا پیش از انتشار این خبر به ترتیب ۵۲۰ هزار تومان، ۳۹۰ هزار تومان، ۲۳۴ هزار تومان، ۱۸۰ هزار تومان و ۱۷۰ هزار تومان به فروش می رسد که پس از خبر احتمال افزایش تعرفه واردات به ترتیب ۶۱۰ هزار تومان، ۴۳۰ هزار تومان، ۲۸۰ هزار تومان، ۲۱۰ هزار تومان و ۲۰۰ هزار تومان به